

**Opinia o ustawie o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych oraz niektórych innych ustaw
(druk nr 90)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Nowelizacja trzech ustaw objętych zakresem ubezpieczeń społecznych dotyczy kilku kwestii. Pierwszą, i niewątpliwie uznawaną za najistotniejszą, jest wprowadzenie uregulowania realizującego orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 2007 r. (sygn. akt P 10/07). Trybunał Konstytucyjny uznał w tym orzeczeniu, że art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.) w zakresie, w jakim nie przyznaje prawa do nabycia emerytury w obniżonym wieku emerytalnym mężczyźnie, który – odpowiednio jak kobieta, nabywająca to prawo po osiągnięciu wieku 55 lat i mając długoletni staż ubezpieczeniowy (tj. co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy) - osiągnął wiek 60 lat oraz ma co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy, jest niezgodny z art. 32 i art. 33 Konstytucji RP.

Przyjęta przez Sejm w dniu 28 marca 2008 r. ustawa, zawarta w druku nr 90, dokonuje zmiany art. 29 w ust. 1 w pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie, którego mężczyźni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., nie osiągnąwszy powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego, mogą przejść na wcześniejszą emeryturę, jeżeli mają odpowiedni, długotrwały staż ubezpieczeniowy. Zgodnie więc z w/w orzeczeniem, mężczyzna po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy, może przejść na emeryturę, co w myśl orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, stanowi uprawnienie rozumiane odpowiednio do przysługującego kobietom (por. art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Nowelizacja wprowadza także zmiany w zakresie dokonywania rozliczeń z tytułu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne - wydłuża (z 5 do 10 lat) okres dochodzenia zwrotu nienależnie opłaconych składek (zarówno w powszechnym systemie ubezpieczenia społecznego, jaki i ubezpieczenia społecznego rolników) oraz dodaje uregulowanie umożliwiające zwrot nienależnie opłaconych składek również bezpośrednio ubezpieczonym (gdy brak płatnika składek lub jego następcy prawnego). Przedmiotem nowelizacji stały się także uregulowania dotyczące sposobu obliczania wysokości hipotetycznej emerytury, których celem było uściślenie przepisów zawartych w art. 50 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 25, z późn. zm.). Wejście w życie nowelizacji przewidziano po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Przedmiotem prac w Sejmie był poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (sejmowy druk nr 243) oraz rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (sejmowy druk nr 244). Oba projekty zawierały uregulowanie realizujące orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego P 10/07, przy czym materia zawarta w projekcie rządowym była szersza i obejmowała również kwestie dotyczące rozliczeń z tytułu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (wydłużenie okresu dochodzenia ich zwrotu) oraz uregulowania zmieniające sposób ustalania hipotetycznej wysokości przyszłej emerytury, którą ZUS jest zobowiązany obliczać i informować o niej ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948.

Jako projekt bazowy do dalszych prac, Sejmowa Komisja Polityki Społecznej i Rodziny przyjęła projekt rządowy.

Ustawa została przyjęta wraz ze zgłoszoną podczas drugiego czytania poprawką, która dotyczy obliczania wysokości hipotetycznej emerytury.

III. Uwagi

Ustawa z dnia 28 marca 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach oraz niektórych innych ustaw realizując orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego (art. 1), zawiera także inne uregulowania dotyczące problematyki ubezpieczeń społecznych. Niewątpliwie szybkie dostosowanie systemu prawa do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zasługuje na podkreślenie i jest niezwykle istotne (Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 29 ust. 1 we wskazanym zakresie traci moc z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku, które

nastąpiło w dniu 30 października 2007 r., Dz. U. Nr 200, poz. 1445). Trzeba jednak zauważyć, że materia ustawy nie charakteryzuje się ścisłymi związkami tematycznymi zawartych w niej uregulowań, a art. 1 ustawy nowelizującej jest w rzeczywistości odrębny w stosunku do pozostałych. Z tego punktu widzenia należy zauważyć, że propozycja zawarta w projekcie poselskim była zgodna z "Zasadami techniki prawodawczej" (rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej, Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908). Brzmienie zaś ustawy z dnia 28 marca 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach oraz niektórych innych ustaw (przyjętej w kształcie zaproponowanym w projekcie rządowym, z poprawkami zgłoszonymi podczas drugiego czytania w Sejmie) pomimo istotnych względów wymienionych wyżej, nie respektuje "Zasad techniki prawodawczej" (§ 92 - jedną ustawą zmieniającą obejmuje się jedną ustawę, a odstępianie od tej zasady jest dopuszczalne, gdy między zmienianymi ustawami występują niewątpliwe związki tematyczne). Rzutuje to także na brzmienie tytułu przyjętej ustawy (por. § 96 "Zasad") oraz chronologiczny układ zmienianych w niej ustaw, wyrażony w kolejności artykułów.

Bożena Langner

Główny legislator